

Minister van Buitenlandse Zaken (Stikker) aan hoge commissaris te Djakarta (Lamping), 23 dec. 1950

Voor Lamping persoonlijk.

Mede op verzoek van Van Maarseveen zend ik U het onder volgend verslag van de momentele situatie.

Vrijdagmorgen, derhalve voor de terugkomst van Rum had hernieuwd overleg plaats met de Tweede Kamercommissie omtrent de vraag of van Nederlandse zijde het aanbod zou worden gedaan goede diensten van derden in te roepen bij vastlopen der onderhandelingen. Hiertegen bleek bij alle leden, behalve de PvdA, overwegend bezwaar te bestaan. Zelfs werden in die vergadering, behalve door vertegenwoordigers van de KVP en PvdA alsnog bedenkingen geopperd tegen het aan Rum medegegeven voorstel betreffende de Nieuw-Guineeraad. Suggesties welke tot een oplossing zouden kunnen leiden, werden niet gedaan. De Commissie was derhalve zeer vasthoudend. Van Maarseveen heeft tenslotte medegedeeld, dat de Delegation enerzijds het Parlement niet voor een fait accompli zal stellen, anderzijds de Indonesische Delegation geen voorstellen mag doen, waarvan zij weet, dat zij door het Parlement niet zouden worden aanvaard en gaf tenslotte te kennen, dat wij ons nader met het Kabinet zouden beraden of dit in deze situatie de verantwoordelijkheid voor de onderhandelingen, gezien de uiterst gewichtige gevolgen van mislukking, verder kon dragen. Wij besloten eerst Rum's nadere voorstellen af te wachten.

Zonder enige vrijheid van beweging begonnen wij derhalve hedenmorgen de conferentievergadering. Rum zette daarbij mondeling het Indonesische standpunt uiteen zonder een stuk te overhandigen. Dit standpunt is, dat uiterlijk op 27 December een gemeenschappelijke verklaring moet worden uitgegeven, waarin wordt medegedeeld, dat op een daarin op te nemen tijdstip omstreeks het midden van het volgend jaar de soevereiniteit zal worden overgedragen en dat in de eerste helft van dat jaar een conferentie zal worden gehouden om tot een overeenkomst te komen ter uitwerking van de zeven punten, reeds in de tweede Indonesische nota van de eerste fase der onderhandelingen vermeld. Wij hebben volstaan met de mededeling, dat dit Indonesische voorstel ons, naar de Indonesische Delegation bekend was, voor zeer grote moeilijkheden stelt, doch dat het Kabinet zich hieromtrent nader zou beraden, terwijl wellicht ook overleg met de Kamercommissies nodig kon blijken. Op de overigens secundaire vraag, wat er moet gebeuren, indien de beoogde conferentie niet of niet voor de nu vast te stellen datum tot overeenstemming zou leiden, was het antwoord, dat men ervan uit moest gaan, dat wij het wel eens zouden worden.

Tijdens een onderlinge delegatiebespreking daarna kwamen wij tot de conclusie, dat er slechts twee mogelijkheden waren, ten eerste de onderhandelingen afbreken met alle gevolgen van dien en ten tweede dat het Kabinet de portefeuilles ter beschikking zou stellen.

Hedenmiddag had de Ministerraad plaats. De uitvoerige besprekingen hebben er tenslotte toe geleid, dat Dinsdagmiddag aan de beide Kamercommissies zal worden medegedeeld, dat de Regering besloten heeft de Delegation te machtigen in de daarna om 5 uur te houden vergadering met de Indonesische Delegation het tegenvoorstel te doen, dat de soevereiniteit over Nieuw-Guinea aan de Unie zal worden overgedragen met behoud van het Nederlandse bewind en voorts, indien Indonesië dit zou verwerpen, onze bereidheid te uiten om goede diensten van de UNCI te vragen. Hoewel niet met zoveel woorden besproken, staat wel vast, dat, indien tegen de UNCI bezwaren zouden rijzen, ook een andere vorm aannemelijk voor ons is. Afhankelijk van de reactie van de Commissies zal aan de Indonesiërs de vermoedelijke parlementaire uitslag worden medegedeeld.

Ik heb in de Ministerraad dit voorstel irreëel genoemd ten eerste wegens onaanvaardbaarheid voor Indonesië, waarmede Joekes en Blom instemmen en ten tweede

wegens de onmogelijkheid hiervoor een twee derde meerderheid te krijgen in het Parlement, waarbij ik in het bijzonder wees op de oppositie van de VVD. Ik meende daarom, dat een kabinetscrisis de hand van de oppositie zou forceren en daarom aanbeveling verdiende. Het Kabinet was tot deze stap niet bereid. Ik heb mij daarop voorbehouden mijn positie in overleg met mijn partij nader te bepalen. Ik ben er zeker van, dat het standpunt van mijn partij en mij uiteenlopen en wil niet in een scheve positie in het Kabinet zitten waarin ik als politicus zitting heb. Dit overleg heeft morgen plaats.